

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/118/2021
Identifikačné číslo spisu:	1516202352
Dátum vydania rozhodnutia:	25.05.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Lubor Šebo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:1516202352.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Poľnohospodárska pôda, s.r.o., Bratislava, Sibírska 55, IČO: 44 138 369, zastúpenej Advokátska kancelária LawService, s.r.o., Zvolen, Stráž 3/223, IČO: 36 861 723, proti žalovanému P. H., narodenému XX. F. XXXX, Z., L. XXX/XX, zastúpenému BIZOŇ & PARTNERS, s.r.o., Bratislava, Hviezdoslavovo námestie 25, IČO: 36 833 533, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, vedenom na Okresnom súde Nitra, pod sp. zn. 16C/154/2016, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Nitre zo dňa 19. februára 2020 sp. zn. 25Co/9/2020, takto

rozhodol:

Vstup spoločnosti MH Invest II, s. r. o., so sídlom Bratislava, Trnavská cesta 100, IČO: 50 021 150 do konania ako intervenienta na strane žalovaného sa pripúšťa.

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaný a intervenient majú nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nitra (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 07. júna 2019, č. k. 16C/154/2016-195 žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, zamietol a žalovanému voči žalobkyni priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

1.1 Súd prvej inštancie zistil, že žalobkyňa ako kupujúca a žalovaný ako predávajúci uzatvorili dňa 18. júna 2015 kúpnu zmluvu č. XXXX/X/CXX, predmetom ktorej bol prevod vlastníckeho práva k nehnuteľnosti v kat. území E., obec E., okres Z., zapísanej na LV č. XXXX, parcela C, č. XXXX, orná pôda vo výmere 1823 m² (ďalej aj „nehnuteľnosť“). Vláda Slovenskej republiky uznesením z 08. júla 2015 č. 401/2015 schválila návrh na vydanie osvedčenia o významnej investícii a stavba sa týkala aj predmetnej nehnuteľnosti. Okresnému úradu Nitra dňa 22. júla 2015 bola doručená žiadosť Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky zo dňa 20. júla 2015 o zápis predkupného práva štátu, prílohou ktorej bol uvedený zoznam pozemkov podľa kat. území, na ktorých bolo potrebné vykonať zápis predkupného práva štátu a osvedčenie o tom, že „Výbudovanie strategického parku“ je významnou investíciou a jej

uskutočnenie je vo verejnom záujme. Súdom prvej inšancie bolo ďalej zistené, že dňa 01. júla 2015 bol zo strany žalobkyne ako kupujúcej doručený návrh na zápis vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností na podklade kúpnej zmluvy uzatvorenej medzi stranami sporu zo dňa 18. júna 2015. Správny orgán rozhodnutím zo dňa 23. júla 2015 č. V XXXX/XXXX povolil na základe kúpnej zmluvy vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností v prospech žalobkyne. Následne prokurátor Okresnej prokuratúry Nitra podal protest proti tomuto rozhodnutiu a Okresný úrad Nitra, odbor opravných prostriedkov, referát katastra nehnuteľností rozhodnutím z 02. novembra 2015 č. R. vyhovel protestu prokurátora a rozhodnutie o povolení vkladu zrušil. Rozhodnutím z 23. februára 2016 č. V. bolo konanie prerušené a účastníci boli vyzvaní, aby doručili listinu o preukázaní, že štát svoje predkupné právo vyplývajúce mu z § 3 ods. 5 zákona č. 175/1999 Z. z. nevyužil. Rozhodnutím z 18. marca 2016 č. V XXXX/XXXX-XX bolo konanie o vklade vlastníckeho práva žalobkyne zastavené, pričom toto rozhodnutie bolo potvrdené Okresným úradom Nitra, odborom opravných prostriedkov, referátu katastra nehnuteľností z 18. mája 2016 č. VO XX/XXXX-X/To OU-NR.O

1.2 Zo skutkového stavu ďalej vyplývalo, že žalovaný ako predávajúci a spoločnosť MH Invest s.r.o. ako kupujúci uzatvorili dňa 03. marca 2016 kúpnu zmluvu č. XXXXX/XXXX/Lužianky/XXX/JulEv, predmetom ktorej bol prevod vlastníckeho práva k nehnuteľnosti. Dňa 21. júna 2016 uzavrela spoločnosť MH Invest s.r.o. ako predávajúca a spoločnosť MH Invest II s. r. o. ako kupujúca kúpnu zmluvu č. XXXXXXXX, predmetom ktorej bol prevod vlastníckeho práva k nehnuteľnosti (parcela č. XXXX). V čase rozhodovania bola nehnuteľnosť evidovaná na LV č. XXXX, kat. územie E. a výlučným vlastníkom bola spoločnosť Jaguar Land Rover Slovakia s.r.o. Okresný úrad Nitra, odbor výstavby a bytovej politiky rozhodnutím z 18. augusta 2016 rozhodol o vyvlastnení vlastníckeho práva spoločnosti MH Invest s. r. o. II k nehnuteľnosti v prospech spoločnosti MH Invest s.r.o. na účel „Výbudovania strategického parku“ s tým, že časť náhrady za vyvlastnenie uhradí spoločnosť MH Invest s.r.o. na účet spoločnosti MH Invest II s. r. o. a časť do súdnej úschovy, pretože na súde prebiehali konania týkajúce sa určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnosti. Žalobkyňa podala proti tomuto rozhodnutiu odvolanie, ktoré však Ministerstvo dopravy Slovenskej republiky zamietlo. Súd prvej inšancie zároveň zistil, že na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 12U/4/2016 sa viedlo konanie, v ktorom vyvlastniťel zložil do súdnej úschovy peňažnú náhradu za vyvlastnenie, ktorú sud prijal, ale v čase rozhodovania ju nevyplatil príjemcovi.

1.3 Po vykonanom dokazovaní súd prvej inšancie dospel k záveru, že žalobkyňa žiadala určiť, že bola vlastníkom nehnuteľnosti ku dňu vyvlastnenia nehnuteľnosti, t. j. požadovala určenie práva podľa § 137 písm. c) CSP. Súd sa preto prioritne zaoberal tým, či žalobkyňa mala naliehavý právny záujem na požadovanom určení, pričom dospel k záveru, že tento nepreukázala. Uviedol, že nebolo sporné, že žalobkyňa žiadala určiť vlastnícke právo späť (ku okamihu vyvlastnenia). Žalobou podľa § 137 písm. c) CSP sa však určuje, či tu právo je alebo nie je, ale nie, či tu právo bolo v minulosti. Naliehavý právny záujem na určení vlastníckeho práva ku dňu vyvlastnenia, teda na deklarovaní vlastníckeho práva k nehnuteľnosti do minulosti nebol daný. V predmetnom posudzovanom prípade podľa názoru súdu prvej inšancie, nešlo o účinný procesný nástroj ochrany práva žalobkyne a bez tohto určenia sa jej právo nestalo ohrozené a neisté. Ďalej súd prvej inšancie poukázal na to, že nebolo sporné, že účelom požadovaného určenia nebola zmena osoby zapísanej ako vlastník v katastri nehnuteľnosti, ale vyplatenie náhrady za vyvlastnený pozemok. Žaloba o plnenie má prednosť pred žalobou o určenie. Žaloba nesleduje zosúladenie zhody zápisu vo verejnom registri so skutočným právnym stavom - zápis žalobkyňiného vlastníckeho práva v katastri nehnuteľností, ale žalobkyňa išla len o vyplatenie náhrady za vyvlastnenie pozemku, teda o plnenie, ktorého sa možno domáhať žalobou na plnenie, v ktorom konaní by sa otázka vlastníckeho práva posudzovala ako otázka predbežná. Žalobný návrh na plnenie by konzumoval aj určovací žalobný návrh, prípadne sa bolo možné domáhať určenia, komu tvrdená náhrada za vyvlastnenie patrí. Podľa súdu prvej inšancie žalobkyňa nemohla mať naliehavý právny záujem na požadovanom určení aj vzhľadom na vznik predkupného práva štátu po uzatvorení zmluvy a pred vznikom vlastníckeho práva vkladom do katastra nehnuteľností (pričom predkupne právo bolo následne štátom uplatnené), nikdy teda žalobkyňa nebola a ani nemohla byť zapísaná ako vlastník predmetnej nehnuteľnosti, t. j. nenadobudla vlastnícke právo. Záverom súd prvej inšancie poukázal aj na dôvody, prečo nemohlo byť vyhovené žalobe z vecnej stránky.

2. Odvolací súd rozsudkom z 19. februára 2020 sp. zn. 25Co/9/2020 rozsudok súdu prvej inšancie

potvrdil a žalovanému priznal nárok voči žalobkyni na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

2.1 Odvolací súd uviedol, že naliehavý právny záujem na danom určení nemohol byť v danom prípade daný, pretože by nedošlo k zmene vlastníka, ktorý je v súčasnej dobe zapísaný na liste vlastníctva a žalobkyňa sa tohto určenia ani nedomáhala, pretože žiadala určiť vlastnícke právo iba ku dňu vyvlastnenia. Z obsahu žaloby a všetkých jej vyjadrení vyplývalo, že žalobu podala nie z dôvodu určenia vlastníckeho práva na ktorom by mala právny záujem, ale z dôvodu vyplatenia náhrady za vyvlastnený pozemok. V tomto smere odvolací súd poukázal na rozhodnutie R 22/2017, ktorého právna veta znie „Naliehavý právny záujem v zmysle § 80 písm. c) OSP (§ 137 písm. c) CSP), nie je daný, ak sa petit žaloby, jej skutkové tvrdenia a právne hodnotenie neviažu na odstránenie konkrétnej spornosti žalobcom uplatňovaného práva“.

2.2 Podľa názoru odvolacieho súdu v dôvodoch napadnutého rozhodnutia súd prvej inštancie konštatoval, že náhrada za vyvlastnené pozemky bola zložená do úschovy na súde v konaní vedenom pod sp. zn. 12U/4/2016, pričom táto skutočnosť nebola medzi stranami sporu sporná. Žalobkyňa odvodzovala svoj právny záujem na danom určení práve rozhodnutím o vyvlastnení pozemkov a uložením náhrady do súdnej úschovy, ktorá nebola vyplatená z dôvodu prebiehajúcich súdnych konaní o vlastníctve pozemkov. Odvolací súd poukázal na to, že súd prvej inštancie mal okrem vyššie uvedených dôvodov skúmať naliehavý právny záujem na danom určení aj v súvislosti so zloženou zálohou. Žalobkyňa v konaní predložila rozhodnutie o vyvlastnení v prospech spoločnosti MH Invest, s.r.o. z ktorého vyplývalo, že za vyvlastnené pozemky patrí spoločnosti MH Invest II, s. r. o. náhrada podľa § 4 ods. 3 zákona č. 282/2015 Z. z. Z dôvodu prebiehajúcich súdnych konaní týkajúcich sa určenia vlastníckeho práva k vyvlastňovaným pozemkom bola časť náhrady zložená do súdnej úschovy. Z rozhodovacej činnosti odvolacieho súdu bolo známe, že uznesením Okresného súdu Nitra z 26. marca 2019 č. k. 12U/4/2016 - 53 súd rozhodol o prijatí zložiteľa spoločnosti MH Invest s.r.o. pre príjemcu MH Invest II s.r.o. do úschovy sumu 1 682 830,92 eura. Z uvedeného teda vyplývalo, že zložiteľ zložil zálohu v prospech konkrétneho príjemcu. Odvolací súd poukázal na to, že v rámci konania o úschovách je možné uplatniť námietky proti vydaniu predmetu notárskej úschovy, zloženej na účely splnenia záväzku (§ 335 CMP). Jedná sa o samotnú časť konania v ktorej súd nariaďuje pojednávanie za účelom zistenia oprávnenej osoby na vydanie predmetu úschovy, ak si jej vyplatenie uplatňuje. Z vyššie uvedeného vyplývalo, že žalobkyňa neosvedčila naliehavý právny záujem na danom určení ani z toho dôvodu ňou odôvodňujúceho žalobu, pretože sa môže domáhať tohto nároku v konaní o úschovách.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovala z § 420 písm. f) CSP. Dovolateľka žiadala, aby najvyšší súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Zároveň podala návrh na odloženie právoplatnosti napadnutého rozsudku v zmysle § 444 ods. 2 CSP s poukazom na dôvody hodné osobitného zreteľa.

3.1 Porušenie práva na spravodlivý proces dovolateľka namietala v súvislosti s arbitrárnym záverom súdu, že v posudzovanom prípade sa jedná o určenie práva v minulosti, teda naliehavý právny záujem nemôže byť daný, lebo by nedošlo k zmene vlastníka, ktorý je v súčasnej dobe vedený na liste vlastníctva. Žalobkyňa poukázala na to, že sa stále rieši otázka, komu má byť náhrada vyplatená, pričom odvolací súd sa s touto argumentáciou v odvolaní vôbec nevysporiadal. Za nesprávny procesný postup ďalej považovala prekvapivosť napadnutého rozhodnutia, keďže odvolací súd preukázanie naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení posudzoval podľa iných ustanovení (vo vzťahu ku konaniu o úschove) ako súd prvej inštancie bez toho, aby sa mohla žalobkyňa k aplikácii týchto ustanovení vyjadriť. Podľa žalobkyne existencia konania o úschovách ešte neznamená, že by naliehavý právny záujem v prejednávanej veci nebol daný. Konanie o určenie vlastníckeho práva začalo skôr, vzhľadom na veľké množstvo účastníkov je efektívnejšie a hospodárnejšie, aby boli sporné otázky vyriešené v konaniach o určenie. Mala za to, že v danej veci pre posúdenie existencie naliehavého právneho záujmu bolo potrebné zohľadniť, že určovacia žaloba vytvorí pevný základ pre právny vzťah účastníkov konania, vyrieši otázku samotnej existencie platného právneho vzťahu založeného zmluvou medzi nimi, pričom od rozhodnutia súdu o platnosti tejto zmluvy (prejudiciálna otázka) závisí právo na náhradu za vyvlastnenie. Nesprávny procesný postup súdu mal spočívať v nedostatku riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia vyrovňavajúceho sa so všetkými podstatnými a relevantnými argumentmi, v

nesprávnom posúdení o nedostatku naliehavého právneho záujmu, a v nevytvorení procesného priestoru na vyjadrenie k ustanoveniam CMP, keďže odvolací súd posudzoval vec podľa iných ustanovení ako súd prvej inštancie. Rozhodnutie odvolacieho súdu žalobkyňa považovala za zjavne neodôvodnené a arbitrárne.

4. Žalovaný sa k dovolaniu vyjadril a žiadal, aby dovolací súd zamietol podané dovolanie v celom rozsahu ako nedôvodné.

5. Po podaní dovolania oznámila spoločnosť MH Invest II, s. r. o. svoj vstup do konania ako intervenient na strane žalovaného, ktorý odôvodňuje tým, že mu bolo (intervenientovi) vyvlastnené vlastnícke právo k pozemkom, ktorým je i sporná nehnuteľnosť, pričom vyvlastniťel - spoločnosť MH Invest, s. r. o. bola povinná pre neho zložiť do úschovy náhradu za vyvlastnenie. Vyvlastnené pozemky, vrátane pozemku, ktorého sa spor týka nadobudol kúpnu zmluvou, pričom v prebiehajúcom konaní sa prejednáva určenie vlastníckeho práva k vyvlastnenému pozemku a tým i nárok na vydanie predmetu úschovy. Nakoľko žalovaný bol jeho právnym predchodcom vo vlastníctve vyvlastneného pozemku, výrok právoplatného rozsudku o určení vlastníckeho práva k nehnuteľnosti je v zmysle § 228 ods. 2 CSP záväzný aj pre osobu, ktorej sa týka návrh na povolenie vkladu vecného práva k nehnuteľnosti, ak bol návrh podaný v čase, keď v katastri nehnuteľnosti bola zapísaná poznámka o súdnom konaní. Je teda nepochybné, že výsledkom tohto konania bude ovplyvnené aj jeho právne postavenie vo vlastníctve vyvlastneného pozemku do momentu jeho vyvlastnenia, rovnako ako i jeho postavenie oprávneného príjemcu predmetu úschovy.

5.1. Proti vstupu intervenienta do dovolacieho konania vzniesla námietky žalobkyňa, navrhla nepripustenie jeho vstupu do konania, pretože rozhodnutie o vyvlastnení je napadnuté správnu žalobou, o ktorej koná Krajský súd v Nitre pod sp. zn. 11S/259/2016.

5.2. Podľa § 438 CSP na konanie na dovolacom súde sa primerane použijú ustanovenia o konaní pred súdom prvej inštancie, ak tento zákon neustanovuje inak. (ods. 1) Na dovolacie konanie sa nepoužijú ustanovenia o pristúpení subjektov, o zmene a späťvzatí žaloby a o vzájomnej žalobe. (ods. 2) Na dovolacie konanie sa tak primerane použijú i zákonné ustanovenie Civilného sporového poriadku upravujúce vstup intervenienta do konania (§ 81 až 88 - Intervencia).

5.3. Podľa § 83 ods. 2 CSP súd na návrh rozhodne, či je vstup intervenienta prípustný. Vzhľadom na to, že v posudzovanej veci proti vstupu intervenienta do dovolacieho konania vzniesla žalobkyňa námietky, musel najvyšší súd o prípustnosti intervenienta na strane žalovaného rozhodnúť.

5.4. Základným predpokladom prípustnosti intervenienta je jeho právny záujem na výsledku sporu (§ 81 CSP). Právny záujem na výsledku sporu svedčí intervenientovi vtedy, ak úspech procesnej strany, ktorú v konaní podporuje, sa sprostredkovane a vo svojom dôsledku priaznivo prejaví aj v jeho právnom postavení (t. j. čo do jeho práv a povinností hmotnoprávnej povahy). Okolnosti, ktorými intervenient odôvodňuje svoj vstup do konania, podľa najvyššieho súdu (odlišne od názoru žalobkyne) dokladajú jeho právny záujem na výsledku tohto sporu v zmysle § 81 ods. 1 CSP, pretože výsledkom tohto konania môžu byť dotknuté v zmysle uvedeného intervenientom v návrhu na vstup do konania jeho práva a povinnosti vyplývajúce z hmotného práva (práva vlastníka na náhradu za vyvlastnenie) a jeho právne postavenie (vlastnícke právo k vyvlastnenému pozemku). Na právnom záujme intervenienta na výsledku konania, do ktorého vstupuje, nemohla bez ďalšieho relevantného nič zmeniť ani námietka žalobkyne, založená na odvolávaní sa na správnu žalobu, ktorou malo byť napadnuté rozhodnutie o vyvlastnení. Najvyšší súd preto vstup označeného intervenienta do dovolacieho konania pripustil.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP skúmal, či sú splnené ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie ako neprípustné treba odmietnuť.

Dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP

7. Dovolateľka vyvodzujúc prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP namietala

arbitrážny, nesprávny procesný postup odvolacieho súdu, bez akéhokoľvek posúdenia skutkových okolností, ako aj zjavné neodôvodnenie napadnutého rozhodnutia.

8. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1Cdo/42/2017, 2Cdo/20/2017, 3Cdo/41/2017, 4Cdo/131/2017, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/73/2017). Dovolací súd preto aj v danom prípade skúmal opodstatnenosť argumentácie dovolateľa, že v konaní došlo k ním tvrdenej vade zmätočnosti.

9. Pod nesprávnym procesným postupom súdu treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa znemožnila strane realizácia tých procesných práv, ktoré majú slúžiť na ochranu a obranu jeho práv a záujmov v tom-ktorom konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia bude znamenať nespravodlivý súdny proces. Pri posudzovaní namietaného nesprávneho procesného postupu, ktorý spočíva v tom, že strane bolo znemožnené uskutočňovať jej patriace procesné práva, je nevyhnutné posudzovať intenzitu zásahu do práva na spravodlivý proces a jednotlivé konkrétne porušenia procesných práv je potrebné hodnotiť v kontexte celého súdneho konania, v kontexte dopadu na ďalšie procesné postupy súdu a možnosti strany namietat alebo zvrátiť nesprávny postup súdu. V tejto súvislosti považuje dovolací súd za potrebné poznamenať, že odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nemusí dať odpoveď na všetky odvolacie námietky uvedené v odvolaní, ale len na tie, ktoré majú pre rozhodnutie o odvolaní podstatný význam, ktoré zostali sporné, alebo na ktoré považuje odvolací súd za nevyhnutné dať odpoveď z hľadiska doplnenia dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie (sp. zn. II. ÚS 78/05). Ako vyplýva aj z judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom odvolacieho súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrážnosti jeho rozhodnutia (sp. zn. I. ÚS 188/06).

10. O arbitrážnosti (svojvôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 383/06).

11. V danom prípade dovolací súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spĺňa náležitosti odôvodnenia rozhodnutia (§ 393 ods. 2 v spojení s § 220 ods. 2 CSP), a preto ho nemožno považovať za nepreskúmateľné, neodôvodnené, či zjavne arbitrážne (svojvoľné). Odôvodnenie rozsudku zodpovedá základnej štruktúre odôvodnenia rozhodnutia. Z odôvodnenia rozsudku vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami aj úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. V hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť. Z odôvodnenia rozhodnutí súdov (oboch) nižších inštancií je zrejmé, z akých skutkových zistení a právnych úvah vychádzali, keď dospeli k záveru o nedôvodnosti uplatneného nároku žalobkyne (po pripustení zmeny žaloby) na určenie, že žalobkyňa bola vlastníkom pozemku, v kat. území E., obec E., okres Z., zapísanej na LV č. XXXX, parcela C, č. XXXX, orná pôda vo výmere 1823 m², ku dňu vyvlastnenia. Súd prvej inštancie náležite objasnil, z akého dôvodu žalobkyňa nemala naliehavý právny záujem na určení, že bola vlastníkom nehnuteľností ku dňu ich vyvlastnenia. Žalobkyňa pritom nemala naliehavý právny záujem na podaní žaloby ani z dôvodu uplatňovania si náhrady za vyvlastnenie, pretože žalovaný mal vyplatenú kúpnu cenu a úschova náhrady za vyvlastnenie sa týkala vzťahu medzi spoločnosťami MH Invest, s. r. o. a MH Invest II, s. r. o. Súd prvej inštancie poukázal na to, že žalobkyňa nemohla mať naliehavý právny záujem na požadovanom určení aj vzhľadom na vznik predkupného práva štátu po uzatvorení zmluvy a pred vznikom vlastníckeho práva vkladom do katastra nehnuteľností (pričom predkupne právo bolo následne štátom uplatnené), nikdy teda žalobkyňa nebola a ani nemohla byť zapísaná ako vlastníka predmetnej nehnuteľnosti, t. j. nenadobudla vlastnícke právo. Odvolací súd považoval uvedené závery súdu prvej inštancie za právne správne a uzavrel, že naliehavý právny záujem na žalobkyňinom požadovanom určení nebol daný, pretože žalobkyňou požadované určenie by nemalo vplyv na zmenu aktuálne zapísaného vlastníka predmetných nehnuteľností, pretože žalobkyňa sa tohto určenia nedomáhala a žiadala určiť vlastnícke právo iba ku dňu vyvlastnenia. Žalobkyňa v priebehu konania predložila súdu rozhodnutie o vyvlastnení v prospech spoločnosti MH

Invest, s. r. o., z ktorého vyplýva, že za vyvlastnené pozemky patrí spoločnosti MH Invest II, s. r. o. náhrada podľa ustanovenia § 4 ods. 3 zákona č. 282/2015 Z. z. Odvolací súd ďalej náležite vyložil, že konanie o úschovách je upravené v siedmej hlave CMP, konania vo veciach notárskych úschov, v ustanovení § 359 CMP sú upravené súdne úschovy, u ktorých sa postupuje rovnako ako pri notárskych úschovách. Ustanovenie § 335 a nasl. CMP upravuje konanie o námietkach proti vydaniu predmetu notárskej úschovy, zloženej na účely splnenia záväzku s tým, že sa jedná o samostatnú časť konania, v ktorej súd nariaďuje pojednávanie za účelom zistenia oprávnenej osoby na vydanie predmetu úschovy, ak si jej vyplatenie uplatňuje. Z uvedeného pre odvolací súd vyplynulo, že žalobkyňa sa môže domáhať nároku na vyplatenia náhrady za vyvlastnený pozemok v konaní o úschovách.

12. So zreteľom na uvedené možno konštatovať, že odvolací súd pri hodnotení skutkových zistení a skutkových záverov neopomenul vziať do úvahy žiadnu z namietaných skutočností, či skutočností, ktoré v konaní vyšli najavo, a je zrejmé, ako a z akých dôvodov meritórne vo veci samej rozhodol. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu (ktoré treba v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie chápať ako jeden vecný celok) spĺňa požiadavky zákonného ustanovenia § 393 CSP týkajúceho sa náležitostí odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu. Za procesnú vadu konania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že žalobca sa s rozhodnutím odvolacieho súdu nestotožňuje a že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa jej predstáv. Samotná skutočnosť, že dovolateľka so skutkovými a právnymi závermi vyjadrenými v odôvodnení rozhodnutí súdov oboch nižších inštancií nesúhlasí a nestotožňuje sa s nimi, nemôže sama osebe viesť k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

13. Dovolaťka prípustnosť dovolania podľa tohto dovolacieho dôvodu (§ 420 písm. f) CSP) vyvodzovala aj z právnych záverov, na ktorých odvolací súd založil svoje rozhodnutie (namieta, že v dôsledku nesprávneho právneho záveru o nedostatku naliehavého právneho záujmu bolo porušené jej právo na spravodlivý proces). Dovolaťka súd v tejto súvislosti pripomína, že už dávnejšie dospel k záveru, podľa ktorého realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznemožňuje právnym posúdením (R 54/2012). Najvyšší súd zotrváva na tomto závere aj naďalej (R24/2017 a 1Cdo/202/2017, 2Cdo/101/2017, 3Cdo/94/2017, 4Cdo/47/2017, 5Cdo/145/2016, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/76/2018).

14. Prípustnosť dovolacieho dôvodu (§ 420 písm. f) CSP) žalobkyňa spájala aj s námietkou týkajúcou sa porušenia § 382 CSP odvolacím súdom.

14.1. Podľa § 382 CSP ak má odvolací súd za to, že sa na vec vzťahuje ustanovenie všeobecne záväzného právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a je pre rozhodnutie veci rozhodujúce, vyzve strany, aby sa k možnému použitiu tohto ustanovenia vyjadrili. Účelom tohto ustanovenia je predchádzať vydávaniu prekvapivých rozhodnutí. Pri aplikácii tohto ustanovenia odvolací súd vychádza z princípu predvídateľnosti súdneho rozhodnutia, ktorý je považovaný za komponent princíпов právneho štátu, osobitne princípu právnej istoty. Výzva odvolacieho súdu je plnením osobitného druhu, tzv. manudukčnej povinnosti odvolacieho súdu, jej podstatou je zabrániť odňatiu možnosti konať pred odvolacím súdom, t. j. zabezpečiť riadny prístup k spravodlivému procesu aj po podaní odvolania, čo je súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 zákona č. 460/1992 Zb. Ústavy Slovenskej republiky.

14.2 Žalobkyňa odvolaciemu súdu vytýka, že nebola zo strany odvolacieho súdu upozornená (§ 382 CSP) na to, že ňou uplatnený nárok bude tento súd odlišne právne posudzovať, čo sa týka nedostatku naliehavého právneho záujmu ako aj k ustanoveniam CMP. Odvolací súd posudzoval podľa jej názoru vec podľa iných ustanovení, ako súd prvej inštancie bez toho, aby vytvoril procesný priestor na vyjadrenie pre žalobkyňu.

14.3. Podľa názoru dovolacieho súdu, rozsudku odvolacieho súdu nemožno pripisovať vadu „prekvapivosti súdneho rozhodnutia“. Odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne

potvrdil (§ 387 ods. 1 CSP). Na posudzovaný prípad neaplikoval žiadne ustanovenie všeobecného právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a bolo pre rozhodnutie veci rozhodujúce. Navyše žalobkyňa v dovolaní žiadnym spôsobom nekonkretizovala takéto ustanovenie všeobecného právneho predpisu, len „všeobecne poukázala“, že odvolací súd vec posudzoval podľa iných ustanovení čo sa týka naliehavého právneho záujmu než prvoinštančný súd, avšak bez toho, aby sa mohol žalobca k aplikácii týchto ustanovení akokoľvek vyjadriť.

14.4 Účelom oznámenia odvolacieho súdu, že hodlá použiť iný právny predpis a tým možnosť strany vyjadriť sa k nemu (§ 382 CSP) je zabrániť prekvapivým rozhodnutiam. Súd však počas celého konania majú konať tak, aby z ich úkonov bolo zrejmé, čo sa nimi sleduje. Z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštalácie pritom jasne vyplýva, že súd prvej inštalácie sa prioritne zaoberal tým, či žalobkyňa má naliehavý právny záujem na požadovanom určení a následne svoje rozhodnutie založil na právnom závere, že žalobkyňa nepreukázala naliehavý právny záujem na danom určení, s čím sa v plnom rozsahu stotožnil aj odvolací súd. Podľa súdov nižšej inštalácie naliehavý právny záujem vo veci daný nie je, nakoľko žalobkyňa žiadala určiť vlastnícke právo späť (ku okamihu vyvlastnenia), ale žalobou podľa § 137 písm. c) CSP sa určuje, či tu právo je alebo nie je, a nie to, či tu právo v minulosti bolo, na ktorom právnom závere založil napadnuté rozhodnutie.

14.5 Podľa názoru dovolacieho súdu, oba súdy zhodne založili svoje rozhodnutia na právnom posudzovaní naliehavého právneho záujmu v zmysle ustanovenia § 137 písm. c) CSP, t. j. na vec aplikovali rovnaké ustanovenie všeobecného právneho predpisu. Preto pokiaľ žalobkyňa založila daný dovolací dôvod len na namietaní, že odvolací súd posudzoval vec podľa iných ustanovení, než súd prvej inštalácie, bez toho aby sa k nemu mohla vyjadriť, ktoré odlišné ustanovenia nekonkretizovala (napokon odlišné ustanovenia zákona nižšie súdy ani neaplikovali), je vylúčené, aby odvolací súd založil svoje rozhodnutie na iných právnych záveroch vo vzťahu k namietanému ako súd prvej inštalácie. Oba súdy nižšej inštalácie ako rozhodné zhodne posudzovali § 137 písm. c) CSP, i keď s iným právnym posúdením, čo ale dovolateľka v dovolaní nenamietala a dovolací súd je pri dovolacom prieskume viazaný len vymedzenými dovolacími dôvodmi (t. j. i keď by sám zistil procesné nedostatky nemôže na ne prihliadať). Navyše v okolnostiach daného prípadu nebolo ani potrebné, aby odvolací súd pristupoval k splneniu tzv. mandukacej (poučovacej) povinnosti vyplývajúcej z § 382 CSP vo vzťahu k možnému odlišnému právnemu posúdeniu veci na základe aplikácie nižšími súdmi totožného zákonného ustanovenia, nakoľko dovolateľka mala aj v konaní o dovolaní dostatočný priestor na to, aby identifikovala a reagovala na rozhodujúcu a skutkovo spornú okolnosť, čím potom odvolacie rozhodnutie nemožno považovať za prekvapivé. S poukazom na uvedené nemohlo dôjsť k procesnej vade konania uvedenej v § 420 písm. f) CSP a porušeniu práva žalobkyne na spravodlivý súdny proces.

15. Vzhľadom na to, že dovolací súd nezistil v postupe súdov existenciu vady podľa § 420 písm. f) CSP, najvyššiemu súdu neostávalo iné, ako dovolanie podľa § 477 písm. c) CSP odmietnuť.

16. Podľa § 444 ods. 2 CSP ak nejde o rozhodnutie, ktoré ukladá povinnosť plniť, dovolací súd môže na návrh odložiť jeho právoplatnosť, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, ustanovenie § 230 tým nie je dotknuté.

17. Najvyšší súd nezistil splnenie podmienok pre odklad právoplatnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia v zmysle § 444 ods. 2 CSP, a preto v súlade s ustálenou súdnou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie (rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/144/2019, 4Cdo/108/2019, 9Cdo/72/2020).

18. Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

19. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.